

PRAVO DRUŽB IN POSLOVNO PRAVO

© Uradni list Republike Slovenije, 2017. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki. Tako ravnanje je, razen v primerih iz 46. do 57. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

347.72(497.4)(075.8)

KORŽE, Branko

Pravo družb in poslovno pravo / Branko Korže. - 3., spremenjena
in dopolnjena izd., 1. natis. - Ljubljana : Uradni list Republike
Slovenije, 2017

ISBN 978-961-204-636-1

291801600

dr. Branko Korže

PRAVO
DRUŽB IN
POSLOVNO
PRAVO

3., spremenjena in dopolnjena izdaja

Ljubljana 2017

VSEBINA

Predgovor	15
Beseda avtorja	17
I. DEL: UVOD V PRAVOZNANSTVO	19
1 PRAVNI RED IN PRAVNI SISTEM	19
1.1 Predmet pravnega urejanja	19
1.2 Pravni red in pravni sistem	20
1.3 Tradicionalne pravne panoge	21
2 PRAVNI VIRI	23
2.1 Splošno o pravnih virih	23
2.2 Pravni viri gospodarskega prava	24
2.2.1 Formalni pravni viri	24
2.2.2 Avtonomno poslovno pravo	25
2.2.2.1 Dobri poslovni običaji kot pravni vir	25
2.2.2.2 Uzance	28
2.2.2.3 Splošni pogoji poslovanja in formularne pogodbe kot vir prava	28
3 PRAVNA NORMA IN PRAVNI AKTI	30
3.1 Sestavine pravne norme	30
3.2 Vrste pravnih aktov	31
3.3 Hierarhija in usklajenost abstraktnih splošnih pravnih aktov	32
3.4 Časovna in prostorska veljavnost pravnih aktov (norm)	34
3.5 Načelo prepovedi retroaktivnosti pravnih aktov	35
4 INTERPRETACIJA PRAVNIH NORM	37
4.1 Splošno o ugotavljanju vsebine pravnih norm	37
4.2 Pravni silogizem in odločanje v pravu	38
4.3 Metode interpretacije pravnih norm	39
4.3.1 Splošna opredelitev metod razlage	39
4.3.2 Teleološka (funkcionalna, namenska) metoda	39
4.3.3 Jezikovna metoda	39
4.3.4 Zgodovinska metoda	40
4.3.5 Sistematična metoda	40

4.3.6	Logična metoda.....	40
4.3.7	Avtentična metoda	41
5	PRAVNE PRAZNINE.....	41

II. DEL: PRAVNI RED EU 45

1	ZGODOVINSKI PREGLED IDEJ O POVEZOVANJU.....	45
2	ZGODOVINSKO OZADJE IN POLITIČNO-GOSPODARSKE OKOLIŠČINE, V KATERIH SO BILE USTANOVLJENE EVROPSKE SKUPNOSTI.....	46
3	PRAVO EU	48
3.1	Pravni red EU	48
3.2	Cilji in temelji EU	49
3.2.1	Prosti pretok blaga	49
3.2.2	Prosti pretok oseb	51
3.2.3	Prosti pretok kapitala	52
3.2.4	Prosti pretok storitev (svobodno opravljanje storitev).....	52
3.3	Načela prava EU	53
3.3.1	Načelo avtonomnosti	53
3.3.2	Načelo primarnosti	54
3.3.3	Načelo neposrednosti in načelo legitimnih pričakovanj.....	54
3.4	Interpretacija prava EU	55
4	VIRI PRAVA EU	55
4.1	Primarni viri	55
4.2	Sekundarni viri EU.....	58
4.2.1	Postopek sprejema abstraktnih splošnih aktov EU	59
4.2.2	Posamični pravni akti EU ter mnenja in priporočila.....	60
5	INSTITUCIJE EU	61
5.1	Evropski parlament.....	61
5.2	Evropski svet	62
5.3	Svet (Evropske unije)	63
5.4	Komisija EU.....	63
5.5	Sodišče Evropske unije.....	64
5.6	Računsko sodišče Evropske unije.....	65
5.7	Evropska centralna banka	66
6	RAZMERJE MED EVROPSKO UNIJO IN DRŽAVAMI ČLANICAMI.....	66

III. DEL: UVOD V KORPORACIJSKO PRAVO..... 69

1	POJEM TRGOVSKO, TRGOVINSKO IN GOSPODARSKO PRAVO.....	69
2	POJEM PODJETJA IN PODJETNIŠTVA	71
2.1	Poslanstvo gospodarskih subjektov v pogojih svobodne tržne konkurence	72
2.2	Socialno podjetništvo.....	73

3	POJEM GOSPODARSKE DRUŽBE	75
4	ZASNOVA UREDITVE STATUSA GOSPODARSKIH SUBJEKTOV	76
4.1	Gospodarska družba kot pravna oseba	76
4.2	Spregled pravne osebnosti	79
4.3	Dejavnost gospodarskih družb	79
4.4	Statutarno zastopanje in predstavljanje ter zastopanje na podlagi pooblastitve	81
4.4.1	Zakoniti, statutarni zastopnik	81
4.4.2	Predstavljanje	81
4.4.3	Prokura	82
4.4.4	Pooblastitev	83
4.5	Sedež in firma družbe ter sestavine in varstvo firme	83
4.5.1	Sedež	83
4.5.2	Firma gospodarske družbe	83
4.6	Poslovna skrivnost in prepoved konkurence	86
5	PRAVNA UREDITEV KORPORACIJSKEGA PRAVA V PRETEKLOSTI	88
6	TEMELJNI PRAVNI VIRI STATUSNEGA PRAVA V PRAVNEM REDU RS	89
7	VRSTE GOSPODARSKIH DRUŽB	91
7.1	Kapitalske družbe	91
7.1.1	Delniška družba	92
7.1.1.1	Nastanek in opredelitev temeljev delniške družbe	92
7.1.1.2	Osnovni kapital in premoženje delniške družbe	93
7.1.1.3	Pojem in pomen rezerv	93
7.1.1.4	Delnice	93
7.1.1.5	Lastne delnice	100
7.1.1.6	Ustanovitev delniške družbe	100
7.1.1.7	Organi delniške družbe	103
7.1.1.7.1	<i>Uprava</i>	104
7.1.1.7.2	<i>Nadzorni svet</i>	104
7.1.1.7.3	<i>Skupščina</i>	106
7.1.1.7.3.1	Sklic skupščine	106
7.1.1.7.3.2	Sprememba statuta	107
7.1.1.7.3.3	Ukrepi za povečanje in zmanjšanje osnovnega kapitala	107
7.1.1.8	Pravice manjšinskih delničarjev	108
7.1.1.9	Izključitev in izstop manjšinskih delničarjev iz družbe	109
7.1.2	Evropska delniška družba (<i>Societas Europaea</i>)	110
7.1.2.1	Zgodovinsko ozadje ideje	110
7.1.2.2	Pomen ustanovitve evropske delniške družbe za evropski gospodarski prostor	111

7.1.2.3	Hierarhija uporabe pravnih virov za evropsko delniško družbo	111
7.1.2.4	Ustanovitev evropske delniške družbe	112
7.1.2.5	Upravljavska struktura evropske delniške družbe	115
7.1.2.6	Sodelovanje delavcev pri upravljanju evropske delniške družbe	115
7.1.2.6.1	<i>Temeljni cilji in načela Direktive 2001/86/ES</i>	116
7.1.2.6.2	<i>Standardna pravila</i>	116
7.1.2.6.3	<i>Sodelovanje delavcev pri upravljanju evropske delniške družbe</i>	117
7.1.3	Družba z omejeno odgovornostjo	118
7.1.3.1	Nastanek in splošne značilnosti	118
7.1.3.2	Poslovni delež, prenos oziroma odsvojitve	120
7.1.3.3	Delitev bilančnega dobička	120
7.1.3.4	Ohranjanje osnovnega kapitala	121
7.1.3.5	Lastni poslovni deleži	121
7.1.3.6	Izključitev in izstop družbenika	121
7.1.3.7	Organi družbe	122
7.1.3.7.1	<i>Skupščina družbenikov</i>	122
7.1.3.7.2	<i>Nadzorni svet</i>	123
7.1.3.7.3	<i>Poslovanje</i>	123
7.1.3.8	Prevzem novih vložkov	123
7.1.3.9	Razlogi za prenehanje družbe	123
7.1.3.10	Enoosebna družba (d.o.o.)	124
7.1.4	Evropska zasebna družba	124
7.1.5	Komanditna delniška družba (k.d.d.)	125
7.2	Osebnе družbe	125
7.2.1	Družba z neomejeno odgovornostjo	126
7.2.1.1	Splošne značilnosti (d.n.o.)	126
7.2.1.2	Pravice in obveznosti družbenikov	126
7.2.1.3	Prenehanje družbe	127
7.2.2	Komanditna družba	128
7.2.3	Dvojna družba	129
7.2.4	Tiha družba	130
7.3	Podjetnik (posameznik)	131
7.4	Izvajanje gospodarske dejavnosti v drugih statusnih oblikah	134
7.4.1	Splošna opredelitev	134
7.4.2	Zadruga	134
7.4.3	Javni in zasebni zavodi	134
7.4.4	Društva	135
8	8 POVEZANE DRUŽBE	136
8.1	8.1 Opredelitev povezanih družb	136

8.2	Koncern in koncernske družbe	136
8.2.1	Splošno	136
8.2.2	Dejanski koncern	137
8.2.3	Pogodbeni koncern	139
8.2.4	Koncern z razmerjem enakosti	139
8.2.5	Pogodba o prenosu dobička	140
8.3	Holding	140
9	GOSPODARSKO INTERESNO ZDRUŽENJE	141
9.1	Ureditev po nacionalnem pravnem redu	141
9.2	Evropsko gospodarsko interesno združenje	143
10	GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE IN JAVNO-ZASEBNO PARTNERSTVO	143
10.1	Gospodarske javne službe	143
10.1.1	Izvajanje javne službe v režijskem obratu	146
10.1.2	Javni gospodarski zavod	146
10.1.3	Javno podjetje	148
10.1.4	Koncesije	149
10.2	Javno-zasebno partnerstvo	153
10.2.1	Splošno o javno-zasebnem partnerstvu	153
10.2.2	Načela javno-zasebnega partnerstva	154
10.2.2.1	Načelo enakosti	154
10.2.2.2	Načelo transparentnosti	154
10.2.2.3	Načelo sorazmernosti	154
10.2.2.4	Načelo uravnoteženosti	155
10.2.2.5	Načelo konkurence	155
10.2.2.6	Načelo procesne avtonomije	155
10.2.2.7	Načelo subsidiarnosti	155
10.2.2.8	Načelo sodelovanja	156
11	SODELOVANJE DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU IN PARTICIPACIJA NA DOBIČKU V GOSPODARSKIH DRUŽBAH	157
11.1	Sodelovanje delavcev pri upravljanju	157
11.2	Udeležba delavcev pri dobičku	159
12	SODNI REGISTER	160
12.1	Splošno o sodnem registru	160
12.2	Načela registrskega prava	161
12.3	Vrste vpisov	161
13	PRAVICE INTELEKTUALNE LASTNINE	162
13.1	Splošne značilnosti in delitev	162
13.2	Narava in pomen pravic intelektualne lastnine	164
13.3	Pravo industrijske lastnine	164
13.3.1	Patent	165

13.3.1.1	Evropski patent	166
13.3.2	Znaki	166
13.3.2.1	Nova oblika telesa, slika in risba (model)	167
13.3.2.2	Blagovna in storitvena znamka	168
13.3.2.3	Označba geografskega porekla	172
13.3.3	Postopek za priznanje pravic	172
13.3.4	Spori o pravicah industrijske lastnine	173
13.3.5	Pravice industrijske lastnine so lahko predmet pravnega prometa	174
13.4	Avtorsko pravo	174
13.4.1	Razvoj avtorskega prava	174
13.4.2	Splošno o avtorju in avtorskem delu	175
13.4.2.1	Avtor	177
13.4.2.2	Avtorska pravica	177
13.4.2.2.1	<i>Časovna omejitev avtorskih pravic</i>	178
13.4.2.2.2	<i>Prenos avtorske pravice</i>	178
13.4.2.2.3	<i>Varstvo avtorske in sorodnih pravic</i>	178
13.4.3	Izvedena dela	180
13.5	Avtorska dela in izumi, ustvarjeni v delovnem razmerju	180
14	INSOLVENČNO IN STEČAJNO PRAVO	181
14.1	Splošne določbe	181
14.1.1	Finančnoposlovna načela	181
14.1.2	Postopki zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja	182
14.2	Pojem insolventnosti	184
14.3	Načela insolvenčnih postopkov	186
14.3.1	Načelo enakega obravnavanja upnikov	186
14.3.2	Načelo zagotavljanja najboljših pogojev za plačilo upnikov	186
14.3.3	Načelo hitrosti postopka	186
14.3.4	Obveznost mediacije	186
14.4	Postopek prisilne poravnave (PPP)	187
14.4.1	Splošne določbe	187
14.4.2	Predlog za začetek PPP	188
14.4.3	Učinki potrjene prisilne poravnave	189
14.4.4	Izpodbijanje potrjene prisilne poravnave	190
14.4.5	Postopek poenostavljene prisilne poravnave	190
14.4.6	Prisilna poravnava nad majhno, srednjo ali veliko družbo	191
14.5	Preventivno finančno prestrukturiranje	192
14.6	Stečaj nad pravno osebo	192
14.6.1	Splošna opredelitev stečajnega postopka	192
14.6.2	Predlog in začetek stečajnega postopka	193
14.6.3	Potek stečajnega postopka	194

14.6.3.1	Za vodenje postopka pristojno sodišče	194
14.6.3.2	Upravitelj	194
14.6.3.3	Upniški odbor	195
14.6.3.4	Preizkus terjatev in upravljanje stečajne mase	196
14.6.3.5	Izpodbijanje pravnih dejanj stečajnega dolžnika	196
14.6.3.6	Unovčenje stečajne mase	197
14.6.3.7	Razdelitev stečajne mase (358. do 372. člen ZFPPIPP)	197
14.6.3.8	Končanje stečajnega postopka (375. do 379. člen ZFPPIPP)	197
14.7	Osební stečaj	198
14.7.1	Splošna opredelitev	198
14.7.2	Postopek osebnega stečaja	198
14.7.3	Postopek odpusta obveznosti	199
14.8	Stečaj zapuščine	200
14.9	Drugi načini prenehanja pravne osebe	200
14.9.1	Splošno o likvidaciji	200
14.9.2	Prostovoljna likvidacija	201
14.9.3	Prisilna likvidacija	201
14.9.4	Izbris iz sodnega registra brez likvidacije	202

IV. DEL: UVOD V POSLOVNO PRAVO 203

1	UVOD V STVARNO PRAVO	203
1.1	Pojem	203
1.2	Vrste stvarnih pravic	204
1.2.1	Lastninska pravica	204
1.2.1.1	Posest	206
1.2.2	Zastavna pravica	206
1.2.3	Služnost	207
	Vrste služnosti	208
1.2.4	Stvarno breme	208
1.2.5	Zemljiški dolg, v pravnem redu Republike Slovenije ukinjen	209
1.2.6	Stavbna pravica	209
1.2.7	Prenos lastninske pravice v zavarovanje – alternativa zastavi	209
1.2.8	Odstop terjatve v zavarovanje	209
1.3	Zemljiška knjiga	210
2	UVOD V OBLIGACIJSKO PRAVO	212
2.1	Uvod	212
2.2	Viri obligacijskega prava	212
2.3	Temeljna načela	213
2.4	Stranke in zastopniki ter pravna in poslovna sposobnost	215

2.5	Predpostavke za sklenitev pogodbe	216
2.5.1	Splošno	216
2.5.2	Pravna in poslovna sposobnost	216
2.5.3	Volja	217
2.5.4	Možnost in dopustnost predmeta	218
2.5.5	Oblika	218
2.6	Nastanek obveznosti	219
2.7	Utrditev pogodbene obveznosti	221
2.7.1	Splošno	221
2.7.2	Poroštvo	222
2.7.3	Zastava	222
2.7.4	Kavcija (varščina) in pridržek lastninske pravice	222
2.7.5	Pridržek lastninske pravice	222
2.7.6	Pridržna (retencijska) pravica	223
2.7.7	Ara in odstopnina	223
2.7.8	Pogodbena kazen	224
2.7.9	Predujem	225
2.8	Neveljavne pogodbe	225
2.9	Odškodninske obveznosti	227
2.9.1	Splošno o odškodninski odgovornosti	227
2.9.2	Predpostavke odškodninske odgovornosti	228
2.9.2.1	Nedopustno škodljivo dejstvo	228
2.9.2.2	Nastanek (pravno) nedopustne škode	228
2.9.2.3	Vzročna zveza	229
2.9.2.4	Odgovornost	229
2.9.2.5	Odškodnina	231
2.10	Obogatitvene obveznosti	232
2.11	Učinki obveznosti	233
2.11.1	Splošno o učinkih	233
2.11.2	Nepravilna izpolnitev	234
2.12	Sprememba in prenehanje obligacij	235
2.12.1	Splošno	235
2.12.2	Zastaranje in prekluzija	235
2.12.3	Prenehanje obveznosti	236
3	PRODAJNA POGODBA	237
3.1	Uvod	237
3.2	Pojem in bistvene sestavine prodajne pogodbe	238
3.3	Predmet pogodbe	239
3.4	Določanje kakovosti pogodbenega predmeta	240
3.5	Izpolnitev pogodbenih obveznosti	241
3.5.1	Pravice in obveznosti prodajalca	241

3.5.2	Pravice in obveznosti kupca	242
3.5.2.1	Stvarne napake	242
3.5.2.2	Jamčevanje na podlagi garancijskih izjav	243
3.5.3	Pravne napake	244
3.6	Prodajalčeva in kupčeva zamuda	244
4	PODJEMNA POGODBA	246
4.1	Pojem	246
4.2	Pravice in obveznosti naročnika	247
4.2.1	Naročnikov prevzem pogodbenega predmeta in vidne napake	247
4.3	Pravice in obveznosti podjemnika	248
4.4	Jamstvo cene	248
4.5	Riziko uničenja	248
4.6	Zakonita podjemnikova zastavna pravica in naročnikov odstop	249
5	PRAVO VREDNOSTNIH PAPIRJEV	249
5.1	Nastanek in razvoj ideje	249
5.2	Splošne določbe o vrednostnih papirjih	250
5.2.1	Pomen vrednostnih papirjev za gospodarske subjekte in gospodarstvo	250
5.2.2	Temeljni pravni viri prava vrednostnih papirjev	251
5.2.3	Opredelitev vrednostnega papirja	251
5.2.4	Razvrstitev vrednostnih papirjev glede na njihovo pravno naravo	252
5.2.5	Razvrstitev vrednostnih papirjev glede na način trgovanja	254
5.3	Temelj za nastanek in narava pravic iz vrednostnega papirja	255
5.4	Obligacijskopравни vrednostni papirji	256
5.4.1	Menica	256
5.4.1.1	Načela meničnega prava	256
5.4.1.2	Osebe meničnega razmerja	257
5.4.1.3	Modalitete menic	258
5.4.1.4	Menična dejanja	258
Akcept menice	258	
Aval	259	
Intervencije	259	
Predložitev in plačilo menice	260	
5.4.1.5	Protest menice	260
5.4.1.6	Regres in regresni zavezanci	260
5.4.1.7	Razmnoževanje in prepisi	261
5.4.1.8	Amortizacija menice	261
5.4.1.9	Menična tožba	261
5.4.1.10	Trasirana menica	262
Primerek trasirane menice	262	

5.4.1.11	Lastna menica	263
5.4.1.12	Trasirana lastna menica, trasirana menica na lastni ukaz in bianco menica	263
5.4.2	Ček	264
5.4.2.1	Splošno o čeku	264
	Primerek čeka	264
5.4.2.2	Čekovna dejanja	266
	Prenos čeka	266
	Poroštvo	266
	Predložitev čeka v unovčenje	266
	Preklic čeka	267
5.4.2.3	Varstvo pravic čekovnih upravičencev	267
5.4.3	Obveznica	267
5.5	Stvarnopravni vrednostni papirji	268
5.5.1	Skladiščnica	268
5.5.2	Konosament	269
	Primerek konosamenta (nakladnice)	270
5.5.3	Izkazni papirji	271
5.5.4	Izkazni znaki	271
5.5.5	Nematerializirani vrednostni papirji	271
6	REŠEVANJE SPOROV	272
6.1	Splošno o reševanju sporov	272
6.2	Poravnava (sporazum)	274
6.3	Konciliacija (pomiritveni postopek)	274
6.4	Mediacija (posredovalni postopek)	274
6.5	Arbitraža	277
6.5.1	Splošno o arbitražnem načinu reševanja sporov	277
6.5.2	Oblikovanje arbitraže	279
	6.5.2.1 Potek postopka	279
	6.5.2.2 Arbitražna pogodba in arbitražna odločba	280
6.5.3	Priznavanje in izvršitev arbitražnih odločb	281
	Literatura	283
	Viri	290
	Zakoni	290
	Mednarodne ratifikacije in drugi predpisi	292
	Sodne odločbe	293